

MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 17. Novemberben 1787.

A Szilágybann. 6-dik Octoberben 1787.

Te Prométhéusza szép MAGYAR MU'SÁdnak,
 'S Orvossa nyelvében dadogó Hazádnak!
 Ki pennát csinálsz az éles agyarokból,
 Szép Vers-szerzőket a' kardos Magyarokból,
 Ki nagy hasznot hajtván Édes Nemzetednek,
 Halhatatlanfágot szerzettél nevednek.
 A' kit én-is, míg a' nap alatt lehellek,
 Szivem' táblájára bé-metzve visellek.
 A' kit még Kolósvárt Berlinbenn láttalak,
 'S Nem tóm hogy állnaka' Berlini kö-falák!!!
 Én ugyan nem vagyok nálad esméretben,
 Te abbann vagy nálám, 's méltó tiszteletben.
 Hogyha tehát Versem leg felső szobádig
 Fel-sántikálhatna: botsáfsad ortzádig.
 Azt kérded: Kit keres? Tégedet. Mi végre?
 Fel-akar emelni a' csillagos égre.
 Miért? Erdemedért. Adsz e' engedelmet?
 Nem. Nem kéri tölled, 's nem koldul kegyelmet.
 Te az akaratot meg-nem zabolázód,
 Le-a' tiszteletet nyakadrol nem-rázod.

Pppp

Ugyan

Ugyan hát mit tsinálsz? A' non putaremet
 Tsak szenvedd, 's fogadd-el érdemlett versemet.
 Hajdon *Márkus Káto* vólt *Kveslorfágából*,
 Haza *Roma* felé menvén, *Afrikából*,
 A' *Tirhenum* Tenger tágas kebelében
 Lévo, *Sárdinia* kies Szigetében
 (Melly uttyábann vala) a' midönn utozna,
 És abbann edgy néhány napig mulatozna,
 Rá talál *Ennius Kvintus Poétára*
 Kit ki állított volt *Márs* akkor tsatára;
 A' kardot ő velle *Káto* le-téteté
 'S Az el-vetett pennát újra fel-véteté
 Bé vivén magával *Roma* várofsába
 A' tudatlanságnak fetét homállýába;
 Mert még az *Apolló* fejének fugára,
 E' Város szemének vastag hályagjára
 Nem fütött vólt; mert az háboruk fellege
 Nem engedte, melyről bé-vólt-vonva Ege
 Többnyire *Romának*: de mihelyt le-üle
Ennius 's egy egy szép néma legényt szüle,
 A' poharak között: kezde hajnalodni
 'S A' hájag apránként mulni, vékonyodni.
 A' szürkület szülé a' világofságot,
 E' pedig fokakba önte kívánfágot.
 Az Atya, fiakat támaszta magának,
 Idő mulva kik el-únokásfodának.
 Majd a' *Márs* vérefult kardgya ugy élesült
 Hogy *Pallás*-is edgygyutt fényesült, ékesült.
 Mert a' Tudományok naponként nőttenek,
 'S Rendre *Látziumba* a' *Musák* jöttenek,
 Zöldellő boroftyán koszórus fejekkel,
 'S Akármelly Nemzethez alkalmas nyelvekkel.
 Mintha *Sárdiniát Kátó* fegyverével

Meg-

Meg rontva ment volna Romába Népével,
 A' nyert Ditsótségnek fényes Szekerében,
 'S Rab Királyt vitt volna kötözve kezében;
 Hogy Enniust vitte éppen úgy tartatott,
 'S Olly ditséretének tulajdonittatott.
 Hogy a' gyermek Nyelvet labra álltatta,
 Meg-simogattatta és palérozttatta.
 Ki a' Magyar - Nyelvnek edgy ilyen Kátója?
 Meg-mondgyam? A' Magyar Musa Botsátója.
 Hazudok? tagadni mellyik Magyar meri?
 A' kinek köldökét ingyfégy tekeri,
 Vagy a' ki született háládatlan méhből,
 Vagy a' kit ki-vernek a' Vers-szerző Czéhből.
 Sarkantyuja vagyok ám a' Ditséretnek,
 Mellyről az írásra ösztönöztettetnek
 Még azok-is, kik azt kerülve kerülük;
 De, ha nyakkal esnek beléje, örülik:
 A' nagy Leány éppenn illy kerülést térszen,
 Mikor ifju legényt jöni észre vérszen,
 El-vonnya magát, hogy meg-ne szemléltessék;
 Köhint de nem azért, hogy észre vételessék !!
 Az ajándék haltol így szokott írtozni
 A' Biró, mellyett a' peres szokott hozni.
 Mondván: „ Nekem nem kell, vidd-ki a' konyhúra,
 Azonban fel-kéri estve vatsorára.
 Ők a' Ditséretet tudnillik Sirennék
 Tartyák; s' hajójókkal még-is felé mennek.
 Az hogy, nem szeretik magát az állatot,
 Hanem tsak a' tölle származó szózatot.
 Az hogy tsak ki tettzik a' vas szeg a' 'fákból,
 A' róka természet az Aszszony Rokákból.
 Nem kell 's nem illik a' dolgot szépíteni:
 Jó a' Ditséretet nem tsak érdemleni,

Hanem fel-is venni, ha reád ruházzák.
 Kép-mutatók a' kik nyakokrol le-rázzák.
 A' Magyar Musa-is jó fell-tett tzéljábann,
 Az az, a' Magyar-Nyelv gyarapításábann.
 Ez által boldogul, ez által serkenti
 Az Irókat; hogy az haláltol meg menti.
 Világra botsátván ezeknek 'sengéjét,
 Ekként farkantyuzza azoknak elméjét!
 Mellynek már eddig-is sokat köszönhetünk,
 Nevednek oszlopot 's zászlót emelhetünk.
 A' ki már a' hajnalt jól fel-hasítottad
 Egünkönn, 's szemünket világosítottad.
 Fárusi táklyával vezérled utunkat,
 Munkálodod serény vállakkal hasznunkat.
 Nállad nélkül Nyelvünk a' porban heverne,
 Hogyha Dajkájának Téged' nem ismerne.
 Most pedig reád néz könyves szemeivel,
 Reád terjeszkedik tsüggedt kezeivel.
 'S kér, hogy továbbra-is légy gondviselője,
 Dajkája, gyámola, Attya 's nevelője.
 Mert láttya, hogy senki Pártfogója nintsen
 A' Fő-rendek között, ki-reá tekintsen.
 A' ki fel-valami jutalmotskát-tenne,
 A' mellyet a' leg jobb Könyv-Iró el-venne.
 Itt ne kérd hijábann 's ne keresd Nevemet,
 Hanem nyomtasd-ki most probára Verfemet.

Tudostás Füredről 5-dik Novemberben 1787.

A' Magyar Hunniásnak írója, az Érdemes Kö-
 zönséget, 's kivált azokat, a' kik azon könyv-
 nek ki adatását már régtől fogva sürgetik; követi:
 hogy

hogy némely akadályok miatt későn lehet a' Könyv közönségsé. Egyszersmind most jelenti; hogy már a' Könyv egészen kész, és a' most leg közelebb meg-esendő Pesti Vásár után fog találatni —

Bétsben Magyar Ujság - Író Szatsvay Sándor Urnál.

Posonyban a' Semináriumban.

Győrben T. Professor Entselly, és T. Prédikátor Sz. Nagy István Uraknál.

Komáromban T. Prédikátor Péczeli József Urnál.

Pesten Cseppán István (Juris Candidatus) Urnál.

Debreczenben a' R. Collégiumban, és Nánáson Oláh Mihály Urnál.

Pápán Könyv-kötő 'Soldos György Urnál.

Füredenn-is egynéhány az Auctornál. — A' mi szembetűnő hibák eshettek az Auctornak távolylétele miatt a' Hunyadi' nyomtatásában, azoknak-is ki-nyomtatásokrul rendelés tétel, de utóbb a' könyvnek szemesebben lett által olvasása után tapasztaltott a' többek között hogy:

1-o Az első könyvben a' 15-dik levelen ezen Strofa előtt; *Kap az oldalához szegény fegyvertelen,* egy strofa egészen ki-maradott, mely nélkül vagy tsonka, vagy leg-alább nehéz lesz az értelem. a' *kint* maradott Vers így vágyon:

Fel-kél a' Pástrul hogy útyát követi,

'S mig tántorgó lábát menni egyengeti,

Jobb felől egy gyilkos kardal fenyegeti,

Másik a' kötelet a' nyakába veti.

2-o A' második könyvben 64-dik levelen, ezen sorban: *Mit nem tesz egy szép szó egy Vitéz Vajdának?* az a' *szép szó* rosszul van nyomtatva, kel-

lenne

lene lenni *szé-szó*, melly nálunk annyit tesz, mint *hijjában való beszéd.*

3-o Mivel a' Könyv-nyomtatónak Görögbetűi nem voltak; némelly helyekenn a' Görög ki-mondásokra való czélozások, a' levelek' alsó farkainn ki-nem jelenthetődek: leg elől mindjárt ezt: *Musám!* mig némellyek 's a' t., tsak azért, hogy a' verselők-nél közönségesé lett *Músa* nevezetet, némellyek kik a' verseléstől idegenek, izetlenül ne olvaśák: akarta az Auctor Homerus példájával szépíteni: *Ἄδρα μοι Ἑννεπτα Μῦσα.* — Az ilyen *Invocátziok*, segedelem kérések a' leg nagyobb Poétáknál is igen közönségesek (és ezen segedelem kérés-közben ízokták ki-jelenteni, a' Vers-írásban eleikbe tett czélt) és ezt azért tselekedték, hogy a' Musákat Isteneknek tartván lenni; könnyebben essen az olvasóknak el-hinni, a' Vers-szerzők' azon szavaikat, mellyekkel néha a' gondolatokat is (mellyek egyéb aránt titkok) le-ízókták írni. —

Még ezen folyó esztendőben a' Hunniás' szerző-jének mulatságra való egy könyvetskéje akarna világot látni, ilyen fellyül írással: *Holmi külömb külömb-féle dolgokról írt külömb-külömb-féle Versek:* melly könyvről való ezen tudósítását nem azért bocsátja előre, mintha vagy *Subscriptziot*, vagy *praenumerátziot* kérne; mert azt várni késő-is volna, 's mem-is kell: hanem hogy az alatt mig nyomtatódik, tudósíthassák a' kiknek a' Könyv tettzeni fog (tsak hogy egy egy levélben többetskénn) hogy tudhassa, merre, hová, 's mennyi Könyvet kellyen útásítani, annak idejében. A' kik azt szeretik tudni: mi az ára az el-adó dolognak? azoknak a' Könyv-Író egyebet nem felelhet, hanem hogy a' Hunniás-nál

nál drágább nem lesz. a' kik pedig arról szeretnek bizonyosok lenni: mi az a' mit vesznek? azoknak kedvéért ide íratnak a' *Matériák* vagy a' *Könyvben* található *Versek* *Summáji* úgy-mint:

1-o *Igaz Barát*, a' ki boldog emlékezetű P. Anyós Pált betegségében siratja, vigasztalja, és áolta után álmában beszélget véle. 2. *Pokol*. 3. *Tükön* könyörögni. 4. A' jövő-dő-mondó *Ördög* feleletje *Augustushoz*. 5. *Karátson*. 6. *Ozanam* ezen szavai Magyarúl: (*Sorbonnistarum est Questiones Theologicas disputare. &c.* 7. *Ovidiusból Felices Animas quibus haec cognoscere primis 's a' t.* Magyarra fordítva. 8. *Háládatlan ember*. 9. *Fattyu* gyermek mentsége. 10. *Az Isten* tagadohoz. 11. *Nem minden* olyan, a' millyennek láttzik. 12. *Hafznál* a' jutalom. 13. A' három *Fő bűnök*ről, *Kerélyfégről*, *Bujaságról*, *fősvénységről*, rendel. 14. *Maga' gyilkosa*, vagy egy magát fel-akasztott *Afzszony' Historiája*, *Komédia* formában. 15. *Világi Mulandoság*, *Halál*. 16. *Egy Atyának* leánya' halála után írt *Vigasztalás*. — 17. 18. *Némely esztendő*t jegyző *Versek*. 19. *Baltoni* hideg ferdő. 20. *Egy Gazdának* furtsa gondolatjai bizonyos épületről. 21. *Szent-Gáli* *Vevédség*. 22. *Ajkai* *Veszedelem*. 23. 24. 25. *Némely Aggratuláló*, és más nevetséges *Levelék*. 26. *Egy természet*tel *Poétává* lett *Nemeshez*. 27. *Lakadalmi* *Vers*. 28. *Fársáng* *butsuztató*. 29. *Füredi* *Vadászat*, melyben a' *Dianna* *arany-lábu* *szarvasát* három *Vadász* kergette, de mindenik el-szalasztotta. 30. *Egy meg-örült* *vak* *Leány* képében, egy *Ur*hoz *levél*. 31. *Egy Szűz* *Ifjú* *legény* *áima*. 32. *Pindus* és *Pegazus*. 33. A' *borról* és *Serről*. 34. *Ovid: Szerelem* *Könyvéből* *L.I. Eleg V. Aestus* *erát*

rát Magyarra fordítva. 35. Edgy nagy Magyarhoz a' Magyar nyelvrül. 36. Az Afzszonyok ditséretéről egy Házasuló Urfihoz biztató levél. 37. Átok egy roszsz Afzszonyra. Toldalékúl hufz vig és szomorú Magyar Énekek a' páros és páratlan életnek hasznáiról, Roszsz Afzszonyok tsalárdságiról, Magyar öltözet' panaszszairól, és több ilyenek.

Egy Professornak és egy Ingysenérnek Epitaphiumja. (menuet.)

Ez sir halom alá két testben egy tsudát
Temettek — kérded mit? — egy flottát 's egy
dudát.

Egyik a' meg-jelent ígét trombitálta,
Máfik a' szerelem hangjat furugjálta.
Az az oskoláját Plátoként tanítja:
Emez, az Euclides Czirkalmát ki nyitja
És tsinál hatvan négy tarkált négy-szegeket
Mellyen vesztegetik ketten idejeket.
Vagy is vesztegették mig az ég engedte
'S a' halál a' Sakkot tölök el-nem szedte.
Nem nyert egyiknek-is tornya sem Dámája,
Nyertefebb volt ama' Félelmek' Királlya.
Ki mind a' Professort 's mind az Ingysenért-is
Meg-nyerte 's helyettek tanított-is, mért-is.
Mért egy olnyi hoszszu helyet kettejeknek,
Mért fel oldhatatlan lánczal a' kezeknek.
'S hasznosan tanított a' Professor helyett,
Hogy a' holtak közt lél, minden élő helyet.